

FINCI SO SE UMAKNILI S PRVE LINJE

Predsednik Kallio ponovno apelira za pomoč

OBSDOBA RUSKIH BRUTALNOSTI

HELSINKI, 16. febr.—Finski grad prijavlja, da so se Fini umaknili s prve linije na karelijski fronti.

MOSKVA, 16. febr.—Sovjetski vojni urad poroča, da so sovjetske čete prodrle štiri milje daleč po petnajstih dneh ofenzive na karelijski fronti. Fini niso več vidni.

Helsinki, Finska, 15. febr.—Finska je sinoči pozvala nadaljnje čete k orožju, ko se ljute bitke na fronti na karelijski zemeljski ožini nadaljujejo. Vojno poročilo priznava, da so ruske čete okupirale več utrdb v sektorju Summu v naskokih na Mannerheimovo obrambno črto, v drugih krajih pa so bile vrzete v drugi svet. Vojna poročila priznava, da so ruske čete okupirale več utrdb v sektorju Summu v naskokih na Mannerheimovo obrambno črto, v drugih krajih pa so bile vrzete v drugi svet. Vojna poročila priznava, da so ruske čete okupirale več utrdb v sektorju Summu v naskokih na Mannerheimovo obrambno črto, v drugih krajih pa so bile vrzete v drugi svet.

"Finska se mora bojevati ne glede na žrtve," je dejal Kallio v razgovoru z reporterji. "Slaherni ve, da se moramo boriti proti 50-krat večji sili in mi cenimo simpatije, ki jih izražajo Američani napram Finski v njeni borbi za ohranitev neodvisnosti in svobode. Zelimo le, da nam oni, ki opazujejo našo borbo, priskočijo na pomoč. Mi bomo branili ne samo naše interese, temveč interese vseh civiliziranih narodov. Ako ne bomo dobili pomoči, se bomo morali bojevati naprej proti ogromni premoči ruske oborožene sile. Ako bi odnehali, bi to pomenilo uničenje finskega naroda."

Viipuri, drugo največje finski mesto na karelijski ožini, je bilo večeraj ponovno tarča bombardiranja iz zraka. Sovjetski letalci so napadli z bombami več drugih finskih mest in vasi, med temi Hamino in Lapeenranta.

Finski minister za informacije je naznanil, da je zunanji urad naslovil note vladam prijateljskih držav z obtožbo, da Rusi kršijo priznana mednarodna načela bojevanja. Nota vključuje dolgo vrsto ruskih kršitev. Zunanji minister Tanner je obdolžil sovjetske kršenja kardinalnega pravila bojevanja, ki prepoveduje pobijanje civilnega prebivalstva, bombardiranje ne utrjenih mest, cerkva, bolnišnice in drugih humanitarnih institucij. Finska je pripravljena skleniti časten mir, kar pa sovjeti odklanjajo.

Tanner je dejal, da ruske čete rabejo strupene pline v bojevanju, streljajo civiliste s strojnimi in postavljujejo civiliste pred infanterijo kot ščit v napadih na finske postojanke. Kljub ogromni premoči v vojski, orožju in bojnih letalih so ruske čete zasedle le nekaj kosov finskega obmejnega ozemlja in krajev, katere so Fini izpraznili iz strateških razlogov. Tanner zaključuje svojo noto z izrazom upanja, da bo javno mnenje v tujini dvignilo svoj glas in odločno protestiralo proti brutalnim metodam bojevanja.

Nacijska kampanja proti delavcem

Berlin, 14. febr.—Berlinsko sodišče je večeraj obsodilo dva delavca na dvajset mesecev zapora, enega vsled tega, ker je pustil delo, drugega pa, ker ni hotel sprejeti dokaznega dela na ukaz delavskega urada. Sodnik je dejal, da se odpor proti ukazom delavskega urada smatra za siličen prestop kot nepokorščina v armadi.

Policaji člani Krščanske fronte

Disciplinarna akcija se obeta

New York, 16. febr.—Po privatni preiskavi, ki je ugotovila da je več newyorških policajev pristopilo v Krščansko fronto, organizacijo, ki agitira za nasilno strmolglavljenje ameriške vlade, je bilo naznanjeno, da bo moral vsak policaj odgovoriti pisмено na stavljena vprašanja na posebni listi, če je bil ali ne član te klerofašistične organizacije. Newyorška policijska armada šteje 21.000 mož.

Policijski komisar Lewis J. Valentine je izjavil, da bo moral vsak policaj odgovoriti na stavljena vprašanja. Vprašanja so: Ali ste član Krščanske fronte ali katere koli druge organizacije, ki je povezana s to fronto? Ali ste bili kdaj član teh organizacij? Ali ste član katere prekratne grupe — komunistične, nacijske ali fašistične? Če ste, povejte ime organizacije.

Akcija je sledila aretaciji sedemnajstih članov Krščanske fronte na obtožbo zarote proti ameriški vladi. Pozneje je Liga za človeške pravice, protinacijska organizacija, naznanila, da ima dokaz, da se je najmanj tisoč policajev pridružil Krščanski fronti. Policijski poročnik Cavanaugh, ki je priznal, da je član te fronte, je bil že suspendiran.

"Mi vemo, kateri člani policijskega departmanta so člani Krščanske fronte," je dejal Valentine. "Ako bodo ti priznali to dejstvo, bomo skušali ugotoviti, ali so se udeleževali zborovanj te fronte in drugih aktivnosti, nakar bo podvzeta proti njim disciplinarna akcija."

Borba proti inflaciji v Angliji

Vlada skuša preprečiti navijanje cen

London, 15. febr.—Finančni minister John Simon je predložil datajirano poročilo parlamentu, kako se vlada trudi v naporih, da prepreči inflacijo in navijanje cen. V to svrho potroši čez štiri milijone dolarjev na teden.

Povedal je, da bi mleko stalo 13 centov kvart, če ne bi vlada dajala subvencij, ne 11 centov, hleb kruha 17 centov namesto 14 centov in funt mesa štiri cente več. Subvencije so edina metoda v tem momentu v borbi proti inflaciji in porasti cen.

Finančni minister je podal datajirano poročilo kot odgovor na boritu A. V. Alexandru, ki je zadnji teden obdolžil vlado, da je že potrošila milijone dolarjev, da zakrije svoje gospodarske napake. Vlada bi bila lahko dobila živila in druge potrebščine po nizki ceni, če bi se pobrigala za to v prvih dneh po izbruhu vojne.

Izvajanje meznega zakona v Arkanzasu

Little Rock, Ark.—Izvajanje provizij federalnega zakona minimalne mezde in maksimalnega delovnika se je končno pričelo v tej državi. Na 24. oktobra 1938 je stopil ta zakon, ki določa zaporno in denarno kazni delodajalcem, ki plačujejo delavcem manj kot 25 centov na uro in jih silijo delati čez 44 ur v tednu, in veljavo, toda mašinerija za enforcement teh provizij v Arkanzasu je bila formirana leto pozneje. Pred dvema tednoma je divizija federalnega delavskega departmanta nastopila proti White Lime Co. v Batesvillu, Ark., in jo obtožila kršenja meznega zakona. Federalni distriktalni sodnik Trimble je obsodil družbo, da mora plačati delavcem vsoto mezde, za katero so bili prikrajšani.

ANGLEŽI UNICILI DVE NEMŠKI PODMORNICI

Cez 40 podmornic potopljenih od izbruha vojne

NEMŠKI BOMBNIKI ODPODENI

London, 15. febr.—Mornarični minister je naznanil, da sta bili dve nemški podmornici večeraj potopljene. Nemci so izgubili v zadnjih dneh štiri podmornice. Angleži so večeraj potopili tudi nemško tovorno ladjo s tovorom mesa.

Naznanilo dostavlja, da so Angleži unicili čez 40 nemških podmornic od začetka vojne. Admiralteta je večeraj priznala, da so Nemci potopili pet parnikov — dva angleška, dva danska in enega norveško.

Letalski minister je naznanil, da so bili trije nemški bombniki, ki so se pojavili v zraku nad ujemem reke Temze, odpodeni po kratki bitki z angleškimi letalci. Eden nemški bombnik je bil poškodovan v spopadu in tu pravi, da je treščil v morje.

Berlin, 15. febr.—Nemške avtoritete so naznanile uničenje francoskega tovornega parnika Picarda. Kje je bil uničen, naznanilo ne omenja.

Avtoritete so izjavile, da imajo nemške podmornice teoretično pravico napadanja in torpediranja ameriških parnikov, ki so na poti v angleške in francoske luke. Ali to pomeni, da bodo Nemci pričeli potapljati ameriške parnike, zavisi od okolščin. Stališče nacijskih avtoritet je povzročilo nove komplikacije. Amerika je poslala več protestov Veliki Britaniji proti oviranju plovbe svojih parnikov na morju. Nacijski krogi naglašajo, da poveljniki angleških bojnih ladij kršijo provizije mednarodnega prava z ustavljanjem in preiskovanjem parnikov nevtralnih držav. Te vlačijo v angleška pristanišča, namesto da bi jih preiskali na visokem morju. Iz tega razloga bi moral Velika Britanija prevzeti odgovornost za vso škodo, ki jo utrpe nevtralni parniki kot posledica nemških napadov.

Vodja unije električarjev obtožen

Chicago, 15. febr.—Michael J. Boyle, poslovni agent krajevne unije mednarodne bratovščine električarjev, je bil večeraj obtožen po federalni veleporoti, ki preiskuje oviranje trgovine v stavbnih industrijah. Obtožnica mu očita zaroto z namenom kršenja Shermanovega protitrustnega zakona. Federalni sodnik John P. Barnes je potem postavil Boyleja pod poročstvo \$1000. Prej je federalna veleporota obtožila 16 drugih unijskih uradnikov kršenja protitrustnega zakona.

Kanadski letalci odhajajo na Finsko

Toronto, Kanada, 15. febr.—Kingsley Graham, finski konzul v tem mestu, je naznanil, da bo kmalu dvajset kanadskih letalcev odpotovalo na Finsko, kjer se bodo borili proti Rusom. Skupina kanadskih letalcev je že zadnji teden odpotovala na Finsko.

Italija nastopila proti profitarjem

Rim, 15. febr.—Policijske oblasti so naznanile, da je bilo 28.150 oseb že kaznovanih na obtožbo kopicenja živil in kovanja profitov, odkar je izbruhnila vojna. Skupno število oseb, katere je policija aretirala, je 32.410. Avtoritete groze z nadaljnimi aretacijami profitarjev.

Turčija govori o raztegnitvi vojne

Rusija pričela utrjevati svoje meje

Istanbul, Turčija, 15. febr.—Turški tisk posveča posebno pozornost bogatim poljem olja v kavkaških pokrajinah Rusije, ki ležijo na drugi strani turške meje, zaeno pa napoveduje, da možnost vojne za ta polja ni izključena. Tukajšnji vodilni list Son Telegraf piše o skupni obojeni sili Turčije, Anglije in Francije, ki je koncentrirana na Bližnjem vzhodu. Drugi listi so objavili poročila, da je Nemčija poslala še več število vojakov na rusko mejo, ki bodo pomagale sovjetom v obrambi bogatih oljnih polj.

Francoske in angleške čete se zbirajo v Siriji, Egiptu in Palestini. Turški tisk piše, da je že v teh krajih koncentrirana armada milijon mož. Ta se bo kmalu povečala na dva milijona mož. Iz tega se lahko sklepa, da se bo vojna raztegnila tudi na to fronto. Odločitev bo morda padla v aprilu.

Turški časopisi pišejo, da je Rusija pričela graditi trdnjave v kavkaških pokrajinah. Pomorske baze v Odesi in drugih pristaniščih so bile že povečane. "Ob koncu marca ali pa v prvih dneh aprila bo padla kocka in prišla odločitev," pišejo turški listi.

Japonci hočejo ka- pitalacijo Kitajske

Ustanovitev novega "reda" v Aziji

Hongkong, 15. febr.—Poveljniki japonske oborožene sile so objavili proklamacijo, v kateri pozivajo generala Kaišeka, vrhovnega poveljnika kitajske armade, naj se takoj poda in odloži orožje. Japonske čete so že zasedle velik kos kitajskega ozemlja, kar je garancija, da zadržijo ustanove nov "red" v vzhodni Aziji.

"Kot posledica novih japonskih zmag v provinci Kwangsi v zadnjih tednih, je nadaljnji odpor nemogoč," se glasi proklamacija. "V Aziji mora biti postavljen nov red pod japonsko dominacijo. V bodočnosti ne bomo raztegnili vojnih operacij, temveč čakali na ofenzivo s kitajski strani. Ako se boste odločili za to, bomo mi storili potrebne korake in zapisali nova poglavja v svetovno vojno knjigo."

CCC ostane nemilitaristična ustanova

Washington, D. C., 15. febr.—Rooseveltovo akcijo, ko je imenoval James J. McEnteeja za direktorja civilnih konzervacijskih zborov (CCC), tolmačijo tu kot dokaz, da bo ta ustanova ostala nemilitaristična. McEntee je nasledil Roberta Fechnerja, ki je pred nekaj tedni umrl. Kakor Fechner, je tudi McEntee vodil borbo proti načrtom glede vojaškega vezbanja fantov v taboriščih CCC. Odkar je izbruhnila vojna v Evropi, se je agitacija, da CCC postane pomožna vojaška sila, povečala.

Vodja kanadskih konzervativcev okrcal premierja

Ottawa, Kanada, 15. febr.—Dr. R. J. Manion, vodja konservativne stranke, je obdolžil premierja bojkotiranja Velike Britanije, ker ji ni dovolil ustanovitve središč v Kanadi za vezbanje vojaških letalcev pred dvema letoma. To je deloma vzrok, da je Nemčija prekosila Veliko Britanijo v gradnji bojnih letal. Ako bi bil King kooperiral z Anglijo, bi ona prekašala Nemčijo v številu letal.

NEMŠKA VLADA ZAVRNILA AME- RIŠKI PROTEST

Neutrlnost ameriškega vodovja

BRAZILIJA KRITIZI- RA ANGLIJO

Berlin, 15. febr.—Nemčija je informirala 21 ameriških republik, ki so protestirale proti kršenju nevtrlnosti ameriškega vodovja v določenem pasu ob obrežju, da morata Velika Britanija in Francija fundamentalno revidirati svoje stališče predno bo ona priznala ta pas za nevtrlnost in varnostno cono. Nemška vlada je za izmenjavo mnenj o tej zadevi, čeprav je uverjena, da sta Anglija in Francija od začetka ignorirali idejo nevtrlnosti cone.

Nemčija je pojasnila svoje stališče v noti, katero je njen poslanik v Panami izročil zunanjemu uradu. Ta je odgovor na protest ameriških republik, nanašajoč se na bitko med nemško bojno ladjo Admiral Graf Spee in angleškimi bojnimi ladjami, ki se je vršila v bližini urugvajskega obrežja. Nemci so po bitki sami potopili bojno ladjo. Nevtrlna cona, določena na konferenci predstavnikov ameriških republik in njeno stališče je podprla tudi Francija. Pridržala si je pravo bojevanja v nevtrlni coni. Nemčija, ki je v noti naglasila, da zavrača protest ameriških držav, ker nima nobene podlage, je zaeno izjavila, da bo upoštevala nevtrlnost cone le, če bosta Anglija in Francija revidirali svoje stališče.

Rio de Janeiro, Brazilija, 15. febr.

Zunanji minister Oswaldo Aranha je naznanil, da bo Brazilija poslala protest Veliki Britaniji v zvezi z uničenjem nemškega tovornega parnika Wakama v bližini brazilskega obrežja zadnji ponedeljek. Aranha je dalje rekel, da je bilo postopanje poveljnika britske bojne ladje v nasprotju z deklaracijo ameriških držav, sprejeto na konferenci v Panami, zaeno pa je namignil, da se bodo protestu Brazilije pridružile ostale ameriške države.

Francoska policija svari pred špioni

Pariz, 15. febr.—Načelnikstvo francoske policije je ponovno posvarilo prebivalce pred špioni. Opozorilo jih je na možnost spuščanja špionov z letal s padali na francosko ozemlje. V o krožnici poziva prebivalce, naj imajo oči vedno odprte zlasti tam, kjer so vojaški objekti, tovarne, elektrarne, železniška križišča, kanali in druge javne naprave. Vsako tujo osebo, ki se sumljivo obnaša, naj prijavi policiji.

Finski predsednik se zahvalil za pomoč

New York, 15. febr.—John F. O'Ryan, predsednik organizacije, ki zbira prispevke za pomoč Fincem, je naznanil, da je prejel kablogram od predsednika finske republike, v katerem se zahvaljuje organizaciji za vse, kar je storila za finski narod, ki se bori za ohrano svoje svobode in neodvisnosti.

Demobilizacija francoskih kmetov

Pariz, 15. febr.—Francoska vlada je naznanila demobilizacijo vojakov kmetov letnikov 1912 do 1915 v smislu izreka: "da si bomo letina pomeni izgubo bitke." Može, ki so izurjeni poljedelci, bodo izpuščeni iz armade čez nekaj tednov in poslani na kmetelje, kjer bodo opravljali dela na poljih.

Domače vesti

Nov grob v Chicagu
Chicago, 16. febr.—Dne 14. februarja je na naslovu 1143 No. Lawndale ave., umrl John Sajovic, star 54 let in z Iga pri Ljubljani. Tu zapušča ženo in tri otroke, v Akronu, O., očeta, v North Chicagu pa sestro. Pogreb se vrši v soboto, 17. t. m., predpoldne iz Žefranovega pogrebnega zavoda.

Avto ubil člana

Indiana Harbor, Ind., 16. febr.—Dne 7. februarja ponoči je avto povozil Mileta-Jeleniča, ko je šel na delo. Dva dni kasneje je umrl v bolnišnici. Ponesrečenec je bil član društva 522 SNPJ.

Vesela vest iz Utaha

Murray, Utah, 16. febr.—Dne 30. jan. je družina Jos. Hočevar dobila zdravega in krepkega sinčka prvorojenčka. S tem je SNPJ, katere članica je mati, tudi dobila novega člana. Čestitke!

Clevelandske vesti

Cleveland, 16. febr.—Ko sta se te dni dva dečka, 14-letni Steve Mihelič in njegov 10-letni bratranec Louis Kolenc, igrala "roparje in policaje" v Miheličevem stanovanju in sta se pri tej igri poslužila 22-kalibrske puške, se je puška sprožila in krogla je zadela Kolenco v čelo. Deček se nahaja v kritičnem stanju v bolnišnici. Dva dni prej se je po Pavlina Kolenc, mati obstrljenega dečka, tako nesrečno opekla z vrelo mastjo, da so jo morali odvesti v bolnišnico. Zapustila je bolnišnico takrat, ko so njenega dečka pripeljali tja. — Tretja žrtev nesreče, pri kateri je bilo sedem dijakov-povoženih v Euclidu, je bil Arvine Thompson, star 16 let, čigar mati je Slovenka, rojena Klemencič.

Slovenka, stara 107 let, umrla

St. Louis, Mo., 16. febr.—Je v tukajšnjem predmestju Webster Grovu umrla Josephine Stepan v redki starosti 107 let. Rojena je bila leta 1832 v Gorinji Radgoni na Štajerskem in v Ameriko je prišla s prvim možem leta 1884. V letu 1890 se je drugič omožila s tedaj 24-letnim Florijanom Stepanom iz Bele Krajine, ona je pa bila takrat stara 57 let. Dolgo let je z možem vodila grocerijsko trgovino. Bolna ni bila nikdar v svojem dolgem življenju, ko je pa končno zbolela, je čez tri dni umrla.

Združitev Ogrske z Italijo?

Diplomatje študirajo načrt

Madrid, Španija, 15. febr.—Tu poročajo, da reprezentantje Italije in Ogrske študirajo načrt glede zveze, ali ne med Italijo in Albanijo, ki naj bi trajala vsaj do zaključnja sedanje evropske vojne. Diplomati, ki imajo ozke stike z italijanskimi in ogrskimi uradnimi krogi, trdijo, da ogrska militaristična misija, ki se nahaja v Italiji, je že pričela razgovore o izvedbi načrta.

O načrtu sta razpravljala grof Galeazzo Ciano, italijanski zunanji minister in Mussolinijev zet, in grof Csaky, ogrski zunanji minister, ko sta se nedavno sestala na konferenci v Benetkah. Razume se, da bi moral ogrski parlament odobriti načrt zveze med Ogrsko in Italijo. V tem slučaju bi italijanski kralj Viktor-Emanuel postal titularni vladar Ogrske.

Admiral Worthy, ogrski regent, se baje navdušuje za trajno združitev ogrske z Italijo pod italijansko krono.

Naciji izgnali žide iz Stettina

Berlin, 15. febr.—Nacijske avtoritete so večeraj izgnale čez 700 židov iz njihovih domov v Stettinu. Samo židovski bolniki smejo še ostati v mestu. Kam so bili židje poslani, avtoritete niso povedale.

ZVEZA MED ADF IN TOVARNARJI RAZGALJENA

Lewis predložil evidenco senatnemu odseku

BOJ PROTI WAGNER- JEVEMU ZAKONU

Washington, D. C., 16. febr.—John L. Lewis, predsednik Kongresa industrijskih organizacij, je predložil senatnemu delavskemu odseku dokumentarno evidenco o zvezi med voditelji Ameriške delavske federacije in Zvezo ameriških tovarnarjev ter drugimi protidelavskimi grupami. Evidenca dokazuje, da so skupno sestavljali načrte glede amandiranja Wagnerjevega zakona, ki garantira delavcem pravico organiziranja in kolektivnega pogajanja.

Dokazano je, da je imel Joseph A. Padway, glavni pravni svetovalec ADF, več tajnih sestankov z voditelji organizacije tovarnarjev. Omenjeni so Gilbert H. Montague, Earl F. Reed, Ernest S. Ballard in Colby M. Chester. Slednji je bil več let predsednik Zveze ameriških tovarnarjev. Prvi trije so odvetniki v službi mogočih industrijskih korporacij. Green in drugi voditelji ADF so bili po Padwayju informirani o vprašanjih, ki so bila predmet diskusij na tajnih sestankih. Na teh so med drugim razpravljali o amandiranju Wagnerjevega zakona. Več predlogov, o katerih so se na konferencah zedinili in so se nanašali na amandiranje Wagnerjevega zakona, je eksekutiva ADF vključila v svoj program.

Reed je bil član odvetniškega odbora Lige svobode, ki je, predno je federalno vrhovno sodišče proglasilo Wagnerjev zakon za ustavnega, svetoval korporacijam, naj se mu ne pokore. Ballard je bil pravni svetovalec štirinajstih velikih korporacij, ki so bile obtožene kršenja tega zakona. Montague je zastopal Baldwin Locomotive Co. in več drugih korporacij, ki so bile po senatnem odseku, kateremu je bila poverjena preiskava zatiranja civilnih svobodščin, obdolžene, da so najemale špione in privatne detektive za razbijanje stavk in omreženje unionistov.

Vse to in drugi obtežilni material vsebujejo pisma, izmenjana med Padwayjem in voditelji Zveze ameriških tovarnarjev ter odvetniki slednje. Ta so jasen dokaz, da so se Green in drugi voditelji ADF pridružili sovražnikom organiziranega delavstva v boju, da uničijo ali vsaj razmrevirajo Wagnerjev zakon.

Angleške unije protestirajo

Proti uposlitvi žensk v vojnih industrijah

London, 15. febr.—Vladni načrt glede uposlitve žensk v vojnih industrijah je naletel na opozicijo pri voditeljih delavskih unij, ki imajo čez milijon članov. Ta načrt je skoval Winston Churchill in ga predložil parlamentu v odobritev.

Zdaj so se pričeli razgovori med voditelji unij in delavskim ministrom Brownom o vprašanju uposlitve žensk v municijskih, orožnih in drugih vojnih industrijah. Voditelji unij naglašajo, da ima Anglija še vedno veliko število brezposelnih delavcev. Vlada naj najprej tem preskrbi zaupnik, potem, če bo treba, lahko uposliti ženske v industrijah.

PROSVETA THE ENLIGHTENMENT

Glasovi iz naselbin

CLARITO EN LASTINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Program Proletarčevega slavlja Chicago, Ill. — Orkester Johanna Gorska iz Springfielda, sopranistka Louise Kelemenic iz Garyja, govornik Ethbin Kristian iz Michigana, trio sester Mary, Ernestine in Lucille Jugg s spremljevanjem Franka Kubine, pevski zbor Sava, profesor Maynard C. Krueger, recitacijski zbor in mladi Eddy Udovic nastopijo na slavlju 35-letnice Proletarca, ki se vrši v nedeljo 3. marca v dvorani SNPJ. Spored se prične ob 3. popoldne. Recitacijo za to slavlje je napisal Ivan Molek.

Rooseveltova obsodba

Predsednik Roosevelt je 10. t. m. pred delegati mladinske organizacije izrekel najhujšo obsodbo sovjetske Rusije, kakršna še ni prišla iz njegovih ust. Doslej je bil Roosevelt neustotkrat obdožen od ameriških burboncev, da je prijatelj sovjetov, da simpatizira s sovjetskim socialnim eksperimentom in da je po Rusiji pozval svoje noveitalske reforme.

Omenjena Rooseveltova izjava je pobila vse burbonske obdolžitve. Mogoče je predsednik v prejšnjih letih res simpatično gledal na sovjetje in s tega gledišča je tudi obnovil diplomatske odnose med Rusijo in Ameriko, ko je prvič nastopil predsedniško službo leta 1933, ampak po barbarskih procesih v Moskvi so se te simpatije precej ohladile, docela so pa skopnele 24. avgusta 1939, ko je Stalin sklenil zvezo s Hitlerjem.

In zdaj je predsednik Roosevelt ogorčeno izjavil, da mu je Stalinova diktatura zoperna, kakor sta mu tudi zoperni diktaturi Hitlerja in Mussolinija, in da je 98 odstotkov ameriškega ljudstva na strani Finske.

V zadnjem se Roosevelt ne moti. Simpatije Američanom so na strani Finske, kar je že dvakrat ali trikrat pokazal Gallup Poll — in te simpatije so popolnoma upravičene. Zakaj se ameriški reaktorji navdušujejo za Fince, smó že povedali — in to je njihova zadeva. Ameriški reaktorji so izrazili svoje simpatije tudi s Čehi, ko jih je Hitler pogotil in naprednomisleči ljudje zaradi tega niso srmovali Čehov, češ da so zanic, ker jim reaktorji izkazujejo prijateljstvo.

Alli je predsednik Roosevelt zdaj odšel med reaktorje? Stalinovci bodo rekli, da je — toda Stalinovci so v konfuziji in ne vedo, kje se jih drži glava. Kakšen "reaktor" je postal Roosevelt, bodo najlepše pokazali reaktorji sami, in sicer kaj kmalu, čim se odpre volilna kampanja. Mi ne verjamemo, da bo Roosevelt v tretje kandidiral, toda kdor koli bo novoitalski, torej Rooseveltov kandidat, ga bodo pravi reaktorji ošmirali od nog do glave kot "hlapca Moskve ..."

Burboncem bi bil Roosevelt najbolj ustregel, če bi bil molčal o Stalinovi diktaturi in njeni. Invaziji finske demokratične republike. Tako pa bo med njimi zdaj še večja konfuzija.

Čemu niso hvaležni?

Casnikarska agentura Associated Press je pred nekaj dnevi poročala, da je 230 največjih korporacij v Združenih državah naredilo v letu 1939 pol milijarde (500 milijonov) dolarjev skupnega dobička ali 63 odstotkov več kot v letu 1938.

V poročilu so tudi našeta imena teh korporacij in v seznamu vidimo znane industrijske in finančne kolose kot je jeklarska korporacija United States Steel, dve ali tri avtomobilske družbe, Du Pontov trust kemikalij, tekstilne družbe, trust tobaka, družbe premoaga in zlate rude, velike newyorške banke itd.

In ves ta ogromen dobiček je bil nagrabljen v desetem letu depresije, ko je že vedno devet ali deset milijonov delavcev brezposelnih, ko je bila v kongresu skandalozna borba za znižanje relifa — češ da je treba varčevati v teh slabih časih! — in ko ameriški burbonci se zmerom strahovito-jamrajajo, kako Roosevelt s svojim prekletim novim dealom upropaća privatno gospodarstvo in s strahovitimi davki uničuje privatno iniciativo in privatno podjetništvo!

In v tem mizerem času, ko se ubogi ameriški kapitalist ne more ganiti pod strašno pezo novodolanskih davkov in ko ga "diktatorična" Rooseveltova vlada šikanira z delavskimi zakoni, z unijami CIO in s socialno zaščito, so te mizerne korporacije naredile pol milijarde dolarjev profita ali 63 odstotkov več kot v prejšnjem letu! —

Alli so se v istem času povečale delavske plače za 63 odstotkov? Ali so se v istem času dvignili dohodki farmerjev za toliko odstotkov? Hahaha! — če je treba bridko nasmejati.

Kljub temu dejstvu niso bogato nagradene privatne korporacije niti malo hvaležne Rooseveltu in njegovemu novemu dealu. Jasnó je kot beli dan, da novi deal se v prvi vrsti briga za ohranitev sistema privatnega dobičkarstva — če prav hoče, da bo istočasno "volk sit in koza cela" — ampak za to brigo novi deal ne žanje najmanjše hvaležnosti pri požrešnih korporacijah. Ali novi deal zasluži kakšno pomilovanje

Iz gornjih vrstic lahko razvidite, da bo to res pester program, vreden da se ga udeležite. Vstopnice v predprodaji so po 35c. Pri vratih bodo po 50c. Orkester Johanna Gorska ml. bo igral v sporedu in po sporedu zvečer v gornji dvorani, v spodnji pa Pueljevi triori.

Vabimo na to prireditev vse prijatelje dobrih sporedov, zabave in delavskega tiska.

Odbor.

Iz otroških let in pozneje

Byesville, O. — Ko zmiraj berem dopise, ne morem drugače, da tudi jaz napišem nekaj iz mojega življenja, iz mojih mladih let. Zidanšek piše, kako je krave pasel, Jurca, kako je v šolo hodil.

Ko sem bil pet let star, me je mama dala stricu, ki sta bila sama z ženo in imela malo kočarijo. Tam sem krave pasel in drva sekal, pač vse delal, kar je bilo treba. Tam sem bil tri leta in tam začel hoditi tudi v šolo dve uri daleč dvakrat na teden. A še takrat sem se učil le molitve, ker ni bilo drugega učitelja, ko star župnik. Hodil sem šest mesecev predno sem šel k spovedi; potem je bil pa zopet drug hudčič, ker se je bilo treba naprej učiti za obhajilo. Ko je bila ta ceremonija pri kraju, se je bilo zopet treba pripravljati k birmi.

Ko mi je bilo osem let, mi je stric rekel, da sem že dosti velik in tudi dosti star, da lahko grem drugam, ker on me ne bo več zastoj hranil. To je bilo v-fari Sesturje pod Tabrom v Savinjski dolini. Zdal se je pa začelo novo življenje, ker sem šel služiti drugega gospodarja v drugo farno, v Reko.

Sel sem za pastirja k velike-mu kmetu, ki je imel 30-35 glav živine. Zopet sem pasel krave, poleg tega pa sem moral dvakrat na teden nesti mleko in smetana na pa še par tucetov jajc v Trbovlje. Bilo je dve uri daleč. Vse to sem moral delati za 15 goldinarjev na leto. Bil sem drugo leto pri novem gospodarju, ko pride čas birme. Treba se bo spet učiti molitve in za par tednov v šolo. Tudi tam je bil star fajmošter, ki me je vprašal, če sem bil že pri spovedi in obhajilu. Povedal sem mu, da sem že opravil oboje, nakar me je pohvalil, da sem fajnt fant in da služim pri dobrem gospodarju. Svetoval mi je, naj ga vprašam, če bi on hotel biti moj boter; ako se to zgodi, potem mi ne bo treba velikokrat v šolo, ker on je cekmošter in tudi šolski odbornik, pastirja pa nuca doma. Tako se je tudi zgodilo in mi ni bilo treba več v šolo, samo listek je poslal za tisto birmo. To je bila vsa moja "šola" tam, kjer so krave gledale ven in noter.

Takšno je bilo mojih prvih deset let življenja. Mati je služila pri žandarjih za kuharico v Vranskem v Savinjski dolini. Vprašala me je, če se hočem izučiti za čevljarja in jaz sem pritril. Naročila mi je, naj pridem tja, da mi bo že ona vse prekrbela. Pustil sem službo in šel k materi. Tam je bil žandar — imena se ne spominjam — ki je mater vprašal, če sem njen sin. Pritrdila je, me pohvalila in povedala, da grem učiti se za čevljarja. Zandar je rekel, da pozna finega mojstra, samo priden moram biti, se dobro učiti, on pa mi bo obleko kupil. Dogovorjeno, storjeno.

Zdal pa k tistemu mojstru, ki se je pisal Johan Golob. Začelo se je moje novo življenje. Tam je bilo dosti kave, belega kruha in sploh mi ni ničesar manjkalo. Prvi dan mi je mojster rekel, ako

se bom dobro učil, mi bo dobro pri njem. Imel je tri pomočnike in tri vajence z mienoj vred. Pogodba je bila narejena za tri leta. Mojster me je vprašal, če znam pisati. Povedal sem, da se tega nisem učil, nakar mi je rekel, da bom moral v šolo, da se naučim pisanja. Tam je bila šola vsako nedeljo od 9. do 11. Rekel je, da bo lepše zame, če grem v šolo kakor v cerkev, ker cerkev vidim vsak dan od zunaj, v šoli pa imam priliko, da se kaj naučim, ker to mi bo prav prišlo, ko bom šel po svetu s trebuhom za kruhom.

Prvi dan sem se začel učiti delati dreto. Mojster mi je pokazal enkrat in to je zadostovalo; čez tri dni sem že naredil dobro dreto. Drugi fant je bil tam že dve leti, toda še ni znal napeljati drete v ščetino. Mojster mi je potem rekel, da me bo naučil 'štepanja' na mašino. Res mi pokaže in ni bilo dolgo, ko sem lahko delal tudi na šivalni stroj. Potem mi je rekel, naj grem z njim v drugo sobo, da bom videl, kako on usnje reže. "Ti si najboljši, kar sem jih še imel in jaz te bom naučil, da boš usnje rezal in boš tudi načelnik v 'verštatru'." Dostavil je, da mi pomočniki ne smejo ničesar reči, ako se to zgodi, naj mu povem. In res mi je šlo vse v glavo, kar mi je enkrat pokazal.

In tako sva se z mojstrom zelo dobro razumela. Že prvo leto mi je ob sobotah stisnil kakšno kronco, včasih pa tudi več. Tri eta so potekla, toda po meni ni padala kneftra, kakor so jo očkali drugi vajenci. Ko sem bil star 13 let, se zahvalim mojstru. Pri njem sem preživel moja najlepša leta. Teško, da bi bil še med živimi.

Toda, komaj sem se izučil čevlarskega poklica — bilo mi je 13 let — sem se ga že tudi naveličal. Zdal bo treba spet kaj drugega začeti. Nekoč sem omenil moji materi, da bom šel pogledati v Trbovlje k stricu, mogoče tam tudi delo dobim pri "knapih"; če pa tega ne bo, bom šel pa h kakšnemu mojstru za pomočnika. Mati je privolila.

Trbovlje so mi bile že nekoliko znane, ker sem bil tam večkrat pred leti, ko sem nosil tja mleko in drugo. Navzgem svojo borno prtijago; cajgaste hlačke, par šilov, par čevlarskih kladiv in hajdi v Trbovlje. Sicer nisem vedel, kje stric stanuje, vendar sem ga našel. Imel je šest otrok, vsi še majhni. Teta je rekla, da bo šla z menoj v graščino, da bova tam delo dobila; rekla bo, da sem njen sin. In res je bilo tako.

Drugi dan sem že začel delati tam, kjer je delal moj stric: Najprvo sem začel v jami voziti "vinterlat" kakor tam pravijo. To je bilo leta 1898. Zaslužil sem 60 krajčarjev na 8 ur. Ampak to ni dolgo trajalo, ker sem zmeraj nasilil, kako bi prišel do večjega zaslužka, da bi mogel moje mater k sebi dobiti, da bi ji ne bilo treba služiti. In kmalu se mi je posrečilo, da sem dobil delo, namreč za "laufarja" na "numari" pri nekem Žibretu. To je trajalo par mesecev.

Potem sem dognal, da je "na Tereziji" "oberštajer" Turšek nekaj v sorodu z mojo materjo, ki je bila takrat že pri meni. Nji sem omenil, da bi rad delal "na Tereziji", nakar je rekla, da bo šla do tistega "oberštajerja" in ga prosila, če bi me vzel k sebi. Bil je dober človek in res sem že drugi mesec začel tam delati. To je bilo 1899. Tam sem par mesecev "laufal" premog od šabta ven in prazne vozičke porival na dvigalo. Povem vam, da to je bilo "šur" težko delo zame. Moje mlade noge so že takrat začele pešati, ker sem jih preveč mučil. Prosil sem ga, da me je zopet dal "laufati" na "numari". Tako sem zopet prišel k dobremu možu, po imenu Lojze Mole, ki je pred kratkim umrl v Herminje, Pa. Tam sem "laufal" par mesecev, nakar me on vpraša, če bi hotel postati njegov partner. Mislim sem, da se norce brije, ker sem bil še tako mlad. Odgovoril je, da pozna "oberštajerja" in da je gotov, da me bo dal k njemu na "numari".

In res se je tako zgodilo. To je bilo veselje! Pilo za škoren, sekuro na rame, velik čik v usta in hajdi v urad, kjer so bila dekleta, ki so lahko videla Lojza s sekuro na rami.

Tam sem ga kopal do l. 1916. Moram povedati, da sem med tem časom prišel v dobo, ko se fant začne ozirati po dekletih. In tako se je tudi meni zgodilo, da sem leta 1905 popeljal mojo izvoljenko pred oltar. Potem so se nama tam rodili štirje sinovi. Živel smo "na Tereziji" v prvi novi kompanijski hiši, za katero sem imel svojo čevlarsko "šendo". Mogoče se bo kateri Trbovlečan tega še spomnil.

S vsakom sva se leta 1910 dogovorila, da greva v Ameriko — on je bil že prej tukaj. Odpotovávala sva meseca junija z dvema drugima vred, z Rejkotom in Vertovškom. Mislim, da bo bomo Trbovlje zapustili za par let, toda smo se zopet varali. Dne 11. julija smo prišli v Erwin, Pa. Tam, v okraju Westmorelandu, je bila takrat stavka rudarjev. Ko stopimo z vlaka, so nas obsuli kot čebele, ker so mislili, da gremo s kmeti. Nismo se znali zgovoriti, dokler ni prišel neki Nemeš. Vertovšek je znal dobro nemški in tudi mene bi ne mogel prodati za kos kruha. Tako so nas odpeljali s postaje v salon, kjer so nam kupili piva in tudi železne vode ni manjkalo.

Od tam smo se s poulično odpeljali v Herminie, kjer smo dobili naše znance iz Trbovelj, Antona Prigrata in Louisa Moleta, katerega sem že prej omenil. Tam smo ostali par tednov. Ves čas so govorili, da bo stavka vsak čas poravnana, a ni bilo nič; štrajk je bil zglubljen.

Čez par tednov sva se s svakom odpeljala v Smithon. Tam sva delo dobila povsod, kamor sva prišla, le boarda ni bilo mogoče nikjer dobiti. Končno sva iztaknila osemosobno hišo, v kateri je bilo 24 boardarjev in dva boarding bossa. Vprašal sem gospodinjino in ji povedal, da sem prišel iz starega kraja, kjer sem pustil družino in bi rad kaj zaslužil. Rekla je, če bom tukaj ostal, se bom že vsemu privadil, kakor se je ona. Dodala je, če hočeva znanj spat, nama bo že hrane dala, če bova dovolj zgodaj vstala. In res greva nazaj v Herminie in pobereva, kar sva imela tam.

Tako sva začela delati v obljudeni dežel, bilo pa je več belega kakor črna premoaga. Tam sva delala do 15. avgusta, nakar jo mahneva s trebuhom za kruhom semkaj v Byesville, kjer sem jaz še zdaj in mislim, da bom tudi ostal, dokler bom mogel kaj gibati. Nekaj je bilo tukaj še priljubeno dobro; pred 15 leti je bilo v tej okolici kakih 15 premogovnikov, zdaj pa je vse izpragovno. Zdal ni drugega dela tukaj kakor WPA, toda srečen je tisti, ki ga ima. Jaz sem ga imel 18 mesecev, zdaj pa kar doma sedim in peč kurim v tej hudi zimi.

K zaključku naj omenim, da je meseca aprila 1911 tudi moja žena prišla za menoj z družino. Tukaj se nam je rodilo še šest deklet in en fant, najmlajši, sedaj star 17 let. O družtvu SNPJ pa nimam kaj poročati, ker nas je tako malo članov. Slovencev ni tukaj, par starih je umrlo, mladina pa gleda, da gre kam za delom. Če je kak rojak, ki bi rad izvedel kaj več, naj piše na moj naslov (Box 162.).

Louis Turner, tajnik društva 607.

Malo iz La Salla

La Salla, Ill. — Kot 27-letni član SNPJ in naročnik Prosvete od dneva, ko je pričela izhajati, bi se rad oglasil z nekoliko vrsticami. Žal mi je, da nimam veselih novic. Imam nekaj drugega, kar ni nič prijetnega. Pisati o tukajšnjih delavskih razmerah se ne izplača, ker niso na najboljšem koncu vredne piškavca oreha. Kdor ima stalno delo, blagor mu.

Tudi jaz sem stalno delal 24 let pri M. & H. Zinc Co. kot premogar. Leta 1937, 23. januarja, pa je družba zaprla premogovnik in nam najmanj rekla, naj gremo s trebuhom za kruhom. In tako nekateri še danes hodimo s trebuhom, a kruha ali dela še nismo našli. Neke stara žena mi je rekla: Prijatelj moj, le s potrpljenjem se maži, pa bo okey.

Društvo Sokol 98 SNPJ je bilo zadnje čase hudo udarjeno. V

zelo kratkem času je nemila smrt iztrgala iz naše srede tri zveste in dolgoletne člana po imenu Jernej Boršček, Joseph Feekol in Anthony Peletie. Prav težko jih bomo pogrešali. Lahka naj jim bo ameriška gruda, nam pa bodo ostali v spominu, dokler tudi nas ne zagrne črna zemlja. Težka je izguba vsakega svojca — brata, sestre, očeta ali matere. Ampak udati se moramo usodi, ker tako zahteva zakon narave.

Bratje in sestre, čeprav so se že mnogi poslovili od nas, ali eno mater pa še imamo, ker ta je neumrljiva. Ona nas čuva, kadar smo v nesreči, boleznih ali smrti, čuva pa tudi ostale iz družine, kjer smrt iztrga tega ali onega. In ta mati je SNPJ.

Cenjeni Slovenci, kateri še niste pod okriljem te matere: Pristopite takoj in vam ne bo ničesar žal. Zelim pa tudi, da bi Prosveta prihajala v vsako slovensko hišo, ker to je list naprednih Slovencev.

Frank Kukovich, 98.

Nekoliko kritike

Mt. Olive, Ill. — Res čudno, da je iz centralnega Illinoisa tako malo dopisov v naši Prosveti. Kaj je vzrok? Več ali manj gotovo stalno delo, ki traja že par mesecev v majnah. Kako dolgo bo to trajalo, je vprašanje naročil črnega diamanta. K temu stalnemu delu je gotovo pripomogla izredno huda zima, katero smo imeli do sedaj v centralnem Illinoisu.

Tudi je gotovo, da vsakdoraje bere nego piše, posebno pa še zato, ker imamo nekateri strah pred uredniškim košem. To so vsi upravičljivi vzroki. Prav sedaj je v polnem cvetju kritika. Komaj se je končala tako zvana clevelandska afera, se je že pričel nov boj s tem, da urednik odgovarja kritikom. Ko bi malo bolj premislil, kdo je odvisen od koga, bi gotovo tega ne delal. Kar se njegovih simpatij tiče, mi to ne dela preglavje, pač pa se ne strinjam z njegovimi komentarji.

Čudno se mi vseeno vidi, kako se more on zavzemati in nam pripočevati, naj simpatiziramo s tako zvanimi demokratičnimi državami, predvsem omenja Anglijo in Francijo. Znano pa nam je, kako je nastal ta angleški imperij, namreč po tipičnem imperialističnem receptu. Oglejmo si samo, kako je Anglija podjarmila Bure v Afriki, kako je pogoltnila nekdanje nemške kolonije. Tudi še nismo pozabili, kdo je prodal Čehoslovakijo. Sedaj ima svoj nos tudi na Finskem in v Rumuniji. In to naj bi bila demokratična država, kateri je dovoljeno osvajanje povsod, kjer se kaj sveti. Ravdoden sem, ali urednik veruje, da je Bog ustvaril vodna pota samo za Anglijo — Gibraltar in druga. Tudi razlaganja o Rusiji smo že sili, ker to izgleda bolj za zrago med dopisniki kakor pa v pouk. Da je sedanja vojna zopet za demokracijo sveta, je bunk; v resnici je za kapitalistično nadvlado vsega sveta. Sedanja propaganda stremi za tem, da bi zopet dobili Združene države na led in nam zopet pustili nekaj neplačanih milijard za spomin.

Andrew Maren.

Doba grozodejstev

Rock Springs, Wyo. — Ze delom gre tukaj še dosti dobro, zimo imamo pa precej hudo, toda je zadnje čase že začela popuščati. Po dolgi boleznij je tukaj umrl rojak Rudolf Straus, vester delavec in skrben oče. Bil je član SNPJ — društva 10 — JSKJ in UMWA.

Sedaj, ko imam čas, prebiram razne časopise in prav v vsakem vidim poročila, kakšna grozodejstva se sedaj godijo v Evropi; pred par leti pa so se na Spanskem, potem na Češkem, na Poljskem, v Nemčiji, Rusiji, na Kitajskem in zdaj na Finskem. Človek premišluje, kako se morejo še dobiti krvoloki kakor sta Hitler in Stalin, Mussolini in Franko, ki morijo onemogle starše in starke, žene in nedolžne otroke, ki so brez začitve. Krist je baje rekel: pustite male k meni. Ali jih je potem treba z bombami trgati?

Mr. Trunk, pa nam vi raztolmačite to stvar, ker ste dovolj podkovani v verskih zadevah in nekje je zapisano: ne ubijaj. Kaj pa, ali so ti trinogi izjema, kar se greha tiče? Povejte! Sel (Dalje na 3. strani.)

Kakšna je Rusija?

Norman Thomas in Joel Seidman

SVOBODA TISKA — 6

Pod sovjetskim režimom se je tiskana beseda izredno razvila s posledico, da se je dvignila tudi pismenost. V USSR sedaj izhaja nad 12.000 časopisov, v predvojni Rusiji pa jih je bilo le 859. Po revoluciji je bilo izdanih nad šest milijard knjig v 106 jezikih. Edina napaka je v tem, da so vse knjige, vse revije, vsi časopisi podvrženi strogi cenzuri in da se morajo vse publikacije držati oficijelne linije.

Funkcija sovjetskega tiska je, da stimulira zanimanje čitatelja do komunizma. Njegova naloga je, da vodi propagando za strankino linijo, kakršna je že v tem ali drugem momentu, in da prinaša take vesti, kakršne že vodile Rusije žele, da jih čitajo masa. Ako ti voditelji ne žele, da pridejo kakšna dejstva v javnost, so enostavno zatrta. O veliki lakoti leta 1931, 1932 se ni na primer smela mesec dni govoriti niti ena sama beseda, čeprav so milijoni gladovali in veliko število jih je tudi umrlo za lakoto (od treh do šestih milijonov — prev.).

Albert Rhys Williams, ki vedno simpatično piše o sovjetskem režimu, pravi, da je sovjetski tisk v prvi vrsti instrument za mobiliziranje ljudskega mišljenja in energij za konkretne naloge. "Pri vseh važnih vprašanjih," piše Williams, "zastopa solidno, enomerno fronto. Sem pa tam odpre svoje kolone vročim diskuzijam o zamotanih vprašanjih svojega časa. Toda kakor hitro je debata končana, ali kakor hitro se pojavi kriza, tedaj sleherni list, od največjega v Moskvi do najkrajnjega vaškega lističa govori kot en glas."

Tisk je vedno natrpan s takšno kritiko, kot smo jo že omenjali. Ljudem dajejo pobudo, naj pišejo urednikom in kritizirajo malomarne in korumpirane uradnike, obojajo tiste, ki ne sledijo strankini liniji, ali pa nedoseženje strankinih ciljev. Te vrste pritožbe so čestokrat upoštevane in odrejene so preiskave po avtoritetah. Williams čeni, da je stotine sovjetskih uradnikov izgubilo pozicije kot posledico teh pritožb, da je bilo 50.000 uradnikov premešanih na nižja mesta ali pa so šli v zapor in da je bilo 10.000 komunistov izključenih iz stranke. Omenja tudi, da je mnogo teh dopisnikov plačalo s svojim življenjem, ker so imeli pogum, da so razkrinkali zlorabe.

In to je tudi vse, kar vladarji dežele žele. Naj kakšen dopisnik kritizira strankino "linijo", se bo prej ko slej zgodilo, da bosta oba, on in urednik, ki je priobčil njegov dopis, "likvidirana." Sleherni urednik je odgovoren za vsako besedo v listu, in to bodisi v vesteh, uvodnikih ali dopisih, vsled česar se tudi iz sleherne vrstice zreali strankina linija.

Kakšna je kontrola nad tiskom? Le oficijelni ali priznani organi lahko izdajajo liste in dovoljeno ni nobeno pisanje, ki se razlikuje od strankine ali vladne politike. Člani uredniških štabov so navadno vedno le člani stranke; ako se ne drže strankinih diktatov, so lahko izključeni ali pa izgube tudi svobodo. Vladne časopišne agencije zalagajo liste s takimi nastrijimi in zunanjimi novicami, kakršne avtoritete žele, da pridejo v javnost.

Predno je izdana kakšna knjiga, jo mora o-dobriti cenzor. Če je v njej kaj takega, kar se ne sklada s sovjetsko ideologijo ali z oficijelno politiko, knjiga ne izide. Ker pa se strankina linija vedno spreminja — kar je danes dovoljeno, je jutri prepovedano — se dogodi, da je dovoljenje za izdajanje knjige preklicano. Pod carjem so lahko tiskali in širili Marxova in Engelsova dela, toda danes ni dovoljena nobena knjiga, ki bi njuno (katerokoli) delo drugače tolmačila kakor predpisuje strankina linija. Pospelni ostanek Johna Reeda so še vedno zakopani ob zidu Kremлина, toda njegove knjige (Ten Days That Shook the World) danes ni mogoče dobiti v Rusiji, dasi ji je sam Lenin napisal uvod. Šolske knjige o zgodovini in ekonomiji so čestokrat upoklicane in spremenjene, da so v skladu z najnovejšo spremembo oficijelne politike. Zgodovina ruske revolucije in boljševičkega gibanja je bila popolnoma prepisana z namenom, da se poveča Stalinova vloga in omrtači zasluge onih, ki so prišli pozneje z njim v konflikt.

Do pomladi leta 1939 so bile vesti cenzurirane na obeh koncih: ob prihodu in odhodu iz Rusije. Poročevalci niso mogli odposlati novic, katere so sovjetski voditelji smatrali škodljive njih stvari. Ameriški čitatelj se je moral naučiti, da je znal čitati med vrsticami. Včasih so moskovski poročevalci telefonirali svoja poročila svojim uradom v drugih evropskih državah, da se izognejo cenzuri. Ampak tudi to je bilo nevarno, ker so poročevalci, zaznamovani kot neprijateljski, s tem riskirali izgon ali pa zabranitev povratka ob drugi priliki. Vsa spisaná poročila iz Rusije so bila smatrana, da so (Dalje na 3. strani.)

Pred dvajsetimi leti

(Iz Prosvete, 16. februarja 1920)

Domače vesti. V Jenny Lindu, Ark., je pljučnica vzela 39-letnega Antona Lamuta iz Krec pri Konjicah, člana SNPJ.

Delavske vesti. Večina železničarskih unij je sklenila, da ne bodo stavkale.

Ameriške vesti. Državni tajnik Lansing je podal ostavko v sporu z Wilsonom.

Iz inozemstva. Ogrski monarhisti so spet hoteli dobiti bivšega cesarja Karla v Budimpešto, toda zarota je izpodletela.

Sovjetska Rusija. Boljševičke čete so okupirale Odeso in zajele ogromen plen.

Novice iz starega kraja

Slovenije

STAVJALNICE

STAVJALNICE
Ljubljana, januarja. — Zeno, ki stoji pred steklenim okencom, ima na glavi modro rucico. Njene oči strme v uradnikove roke, ki prebirajo perilo, pičice in nastevajo denar. Kaj je to? Dolgo bi morali listati v trpljenju med tisočimi trpljenji? Dolgo bi morali listati v zastavljalnih knjigah, da bi našli vseh 935,192 imen, zastavljalnih vanje od 1. 1909 do 1. 1939, ki so dobila na zastavljalno blago 120,483,220 dinarjev. Stotisoči so se v dnevih svoje največje stiske prihajali pisovat v te knjige. S seboj prinesli vse, kar je bilo le kaj vredno — dragocenosti, slike, svojo poslednjo dobro pranjeno obleko . . .

Posledice huđe zime na Dolenjskem

Novo mesto, 19. jan. — Oster mraz, ki traja že nekaj časa, je povzročil tudi mnogo neljubih posledic. V vinskih hramih po vinogradih, ki niso proti hudemu mrazu dovolj zavarovani, je marsikateremu vinogradniku zmrznilo vino. Tudi krompir je v kletih tu in tam zmrznil, kar je toliko občutnejše, ker je letos v splošnem povsod mnogo manj krompirja, kakor pa je bilo druga leta. Tudi prasič je senskega gnezda zaradi mraza mnogo trpe in jih je zaradi prehudega mraza mnogo poginilo. To ni posebno čudno, saj ima večina slovenskih kmečkih gospodarjev še prav neustrezne avinjakke, ki jih za zimo sicer opazi s slamo ali listjem, kakor pa za pujske v tako ostri zimi, kakršna je nastopila letos, nikakor ne zadošča. V takih svinjakih sicer ne škoduje mraz odraslim, rejnim prasičem, a mladim pujskom, ki potrebujejo mnogo toplote, je nevaren. Tudi pujski, ki jih sicer mraz ni ugonobil, ne bodo tako trdni in zdravi kakor oni, ki žive v dobrih in toplih svinjakih.

Kakor je zima v veselje mladini, ki si želi zimskega veselja

Na Brnci se je poročil koroški pečovodja in harmonizator koroških narodnih Ivan Koprivnik z domačinko Lenčko Lamprehtovo. Bruški pevci so mlademu paru izročili krasno izdelano kitaro kot poročni dar. Vaa svatba je bila v znamenju slovenske pesmi. Brnčani so spet pokazali, da še vedno navdušeno gorijo za domače petje.

Iz dravske doline poročajo o sledečem žalostnem dogodku:

7 letni Joško Rainer je šel s starejšim možem v gozd, da poišče za dom božično drevesce. Ko sta drevesce našla, je mož naročil dečku, naj počaka pri posekani smrečici, sam pa se je po poslu napotil dalje v gozd. Ko se je po 20 minutah spet vrnil na domenično mesto, ni našel ne drevesca in ne dečka. Meneč, da je mlači hitel domov, se je podal naprej k dečkovim staršem. Ker dečka tudi doma ni bilo, sta se oče in mati takoj pridružila možu in preiskali so ves gozd. Dečka ni bilo nikjer. Druga dne so našli drugi ljudje malega zmrznjenega pri Dravi, ob trupcu pa je ležalo božično drevesce. Pogreb je bil na sveti večer.

V Škoficah je pogorelo na A-leševi kmetiji gospodarsko poslopje.

Zgorela je vsa krma, živali pa so še mogli rešiti. Ogenj je najbrj potaknil neki slaboumež, ki so ga pozneje našli zoglezenelega na pogorišču.

Na Sinah pri Bistrici v Rožu je umrl posestnik Anton Partl, p. d. Irzlec. Pokojnik je bil svoj dni zelo nemiren duh. Bil je tu-

di šest let v Kanadi in strasten lovec.

Za božič je poslala boroveljska občina vsem boroveljskim vojakom na fronti majhna darilca s cigaretami, sadjem in sladkarijami.

Po splošni uredbi za vso Nemčijo so bile posamezne požarne brambe po vaseh razpuščene in tako je ostala sedaj v Borovljah samo ena požarna bramba s sedmimi podružnicami.

Letni proračun za Borovlje znaša okroglo 183,000 mark. (2,8 milijona din) rednih izdatkov in prejemkov ter nad 91,000 mark izrednih izdatkov.

V Libučah je ogenj uničil Ciglerjev dom. Zgorelo je tudi več poljskih pridevkov. Zavarovalnina je bila tako nizka, da bo pokrila komaj izdatke za žeblje.

Dne 14. jan. je bil po vsej Koroški tako imenovani "ljudski smučarski dan." Pri tej priliki je imela Hitlerjeva mladina v 50 vaseh tekme za prvenstvo v zimskem športu.

Po iztrebitvi slinavke so končno zopet dovoljeni živalski sejmi po deželi in v Celovcu.

Kakšna je Rusija?

(Nadaljevanje z 2. strani.)

šla skozi cenzuro. Meseca maja 1939 je bila odpravljena cenzura za poročila tujih poročevalcev, toda ti so bili posvarjeni, da bodo izgnani, ako bodo njih poročila vidno sovražna ali spisana s predsodki napram sovjetski vladi. (Ta sistem je bil po paktu s Hitlerjem zopet odpravljen in poročila iz Rusije podvržena še strožji cenzuri. Prev.)

V večjih mestih se na kioskih sicer dobe nekateri zunanji listi, predvsem komunistični, toda ne v manjših mestih. Ali preveliko zanimanje za tujezemske publikacije lahko privede osebo, da postane osomujena. Univerzitetni profesorji lahko čitajo tujezemske publikacije le v fakultetnih klubih, a na svoj dom jih ne smejo vzeti. Članke smejo prepisati le, če dobe posebno dovoljenje. Noben prebivalec sovjetske unije, pa bil domač državljan ali tujezemec, se ne sme narečiti na tujezemske publikacije brez posebnega dovoljenja. In poštne avtoritete niso edini zadržek, ker dobi se težko tudi tuja valuta za naročnino.

Pod carskim režimom, posebno od leta 1905-1917, je bil tisk veliko bolj svoboden kakor je pod sovjetskim režimom. Takrat so oboji, boljše in manjševski, imeli legalne tiskarne za knjige, brošure, revije in časopise. Revolucionarne stranke, med njimi tudi boljše, so izdajale celo dnevnik. Uredniki so bili sicer od časa do časa poslani v zapor, izdaje zaplenjene, publikacije suspendirane za krajše dobo, izdajatelj kaznovani z globlo, toda kljub temu je list lahko izhajal ali dobil dovoljenje za ponovno izhajanje. "Priznane cenzure je bil velik," je pisal leta 1917 Moissaye Olgin, ki je pozneje postal prominenten ameriški komunist (urednik židovskega glasila stranke — prev.) "toda kljub vsem zaprekam je tisk svobodno govoril in čitatelji so polagoma dobivali politično vzgojo." Pod provizorno Kerenskijevo vlado, od februarja do oktobra 1917, je bila v Rusiji večja tiskovna svoboda kot kdaj prej ali pozneje. Prav tako je bila tudi večja svoboda govora in organizacije.

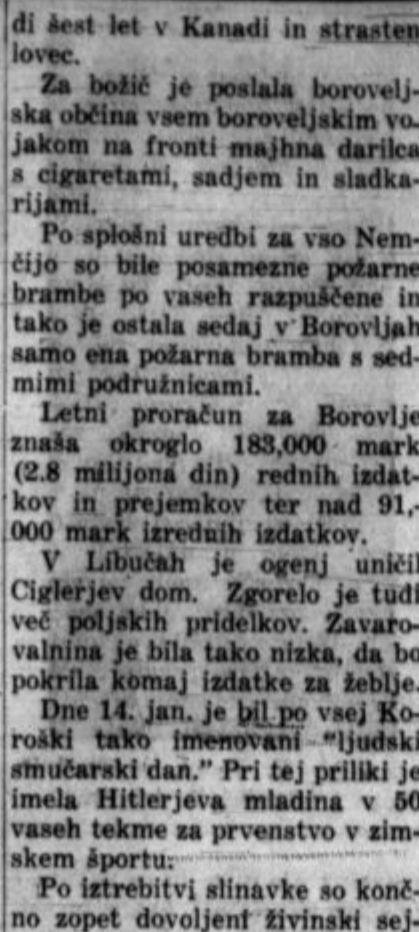
Kljub ustatvni garanciji svobode tiska, se pod sovjetskim režimom ne more prikazati niti ena izdaja kakšnega opozicijskega lista. Ustava sicer določa; da so tiskarne, tiskovni papir in druge potrebščine "na razpolago delovnemu ljudstvu in njih organizacijam," toda v praksi dovoljuje vlada, ki kontrolira sleherni tiskarski stroj in ves tiskovni papir, izdajanje publikacij le ofiencialno priznanim organizacijam. Posameznik ne more legalno posedovati niti najbolj preprostega duplikacijskega stroja, kar pomeni, da je tudi izdajanje kakšnega ilegalnega lista izredno težavno ali pa sploh nemogoče. Neki bivši ruski profesor, ki je poučeval v višji instituciji, je povedal avtorjema tega študija, da je moral dobiti posebno dovoljenje, da je lahko dupliral obris svojih predavanj. V tovarnah in drugih podjetjih so sicer stenski časopisi, toda njih uredniki so navadno vedno člani stranke ali komso-mola, mladinske komunistične organizacije. (Dalej prihodnjic.)

Delavčeva usoda

Peoria, Ill. — Ker sem zopet na proletarskih počitnicah, se spet oglašim z nekaj vrsticami. Ko je bila zima nekoliko pritisnila, sem dobil delo v rovu. Mislil sem, da si bom nekoliko prislužil, toda sem vztrajal le dva tedna, ker ni bilo zraka v jami. S partnerjem sva se zmiraj pritoževala pri formanu, da ni zraka in da ne moreva nadaljevati z delom. Odgovor sva dobila, naj potrpiva, da bo že bolje. In sva res nadaljevala, dokler ni moj partner, po rodu Litvinec, padel na tla vsled slabega zraka. Takoj sem poklical pomoč in smo ga spravili na vozček in ven. Ker sem se bal, da bo izdihnil na potu, sem šel tudi jaz v njem. Pri rovu je bilo do-

Stavbišča na prodaj

Prodaja se dve stavbišči (loti) nasproti našega urada na 8. Lawndale Ave., nizka cena. Pokličite lastnika tel. Lafayette 7848 — Chicago, Ill. (Adv.)

Telegram v velškem obsegu, katerega je unija državnih, okrajnih in mestnih delavcev predložila newyorškemu županu s protestom proti redukciji plač.

Glasovi iz naselbin

(Nadaljevanje s 2. strani.)

daj se še grše dela z ljudmi kakor se je pred 700 leti godilo pod Džingis Kanom v Mongoliji. Takrat se še ni dosti govorilo o civilizaciji. Kakršno civilizacijo pa sedaj v 20. stoletju upeljujejo ti prokleti diktatorji, je pa vsega obojanja vredno. V šoli smo se učili, da je Španija najhujši katoliška država, pred par leti smo pa videli, kakšno je to krščanstvo.

Kje imajo ti ljudje kaj sramu ali značaja? Danes pogodbe pišejo, jutri jih pa že trgajo. Stare ženske imajo več respekta do dane besede kakor pa ti krvoloki in parasiti z vsem cerkvenim štabom vred. Ko smo bili otroci, so nam pravili, da Bog je neskončno dobrotljiv in usmiljen in da le revnim rad pomaga. Kakopak, saj se vidi koliko pomaga vse povsod, pa naj bo že v Evropi, Aziji ali pa v Ameriki. Mislim, da je tudi Bog s kapitalisti potegnil, ker imajo groš.

Zdaj v postu bodo tudi vsakovrstni grehi na vrsti. Na primer, če boš šel v petek mimo mesnice in le poželel mesa, boš že imel malo greha; če ga boš v petek jedel, bo že smrtni greh; če boš čital Prosveto ali Proletarca, pa sploh odveze ne boš dobil, če boš toliko zaplankan, da boš šel k spovedi, kar je vse skupaj navaden bunk. Moje mnenje je, ako bi bilo papežu, škofom in drugim duhovnom toliko za človeško dušo, bi prvi prav lahko poslal nekaj tisoč duhovnov v Evropo na bojišče, da bi ranjenecem odvezovali grehe. S tem bi dokazali, da so res to, za kar se izdajajo, namreč za pomoč ob zadnji uri.

Torej, mr. Trunk, le korajžo! S tem mogoče lahko dobite še kakšno saržo. In še Johna Lewisa in Billa Greena vzemite s seboj, ker sta oba največ kriva, da niso organizirani delavci vsi v enem taboru. Potem si bo delavstvo lahko vsaj druge voditelje izvolilo; saj drugače si jih ne morejo. Koliko si je predsednik Roosevelt prizadeval, da bi bilo bolje za delavstvo, sedaj pa mu hvaležnost izkazuje ta s tem, da mu polena pod noge mečeta. Pa naj bo za danes. Zelim obilo napredka Prosveti in vsemu članstvu SNPJ.

John Pintar, 10.

Thermostat kontrola

Thermostat kontrola vžeta in instalirana . . . Nobenih posebnih računov!

Instaliramo vam avtomatično thermostat kontrolo, kjerkoli želite. Nastavite za kakršno gorkoto želite.

Telegram v velškem obsegu, katerega je unija državnih, okrajnih in mestnih delavcev predložila newyorškemu županu s protestom proti redukciji plač.

Glasovi iz naselbin

(Nadaljevanje s 2. strani.)

daj se še grše dela z ljudmi kakor se je pred 700 leti godilo pod Džingis Kanom v Mongoliji. Takrat se še ni dosti govorilo o civilizaciji. Kakršno civilizacijo pa sedaj v 20. stoletju upeljujejo ti prokleti diktatorji, je pa vsega obojanja vredno. V šoli smo se učili, da je Španija najhujši katoliška država, pred par leti smo pa videli, kakšno je to krščanstvo.

Kje imajo ti ljudje kaj sramu ali značaja? Danes pogodbe pišejo, jutri jih pa že trgajo. Stare ženske imajo več respekta do dane besede kakor pa ti krvoloki in parasiti z vsem cerkvenim štabom vred. Ko smo bili otroci, so nam pravili, da Bog je neskončno dobrotljiv in usmiljen in da le revnim rad pomaga. Kakopak, saj se vidi koliko pomaga vse povsod, pa naj bo že v Evropi, Aziji ali pa v Ameriki. Mislim, da je tudi Bog s kapitalisti potegnil, ker imajo groš.

Zdaj v postu bodo tudi vsakovrstni grehi na vrsti. Na primer, če boš šel v petek mimo mesnice in le poželel mesa, boš že imel malo greha; če ga boš v petek jedel, bo že smrtni greh; če boš čital Prosveto ali Proletarca, pa sploh odveze ne boš dobil, če boš toliko zaplankan, da boš šel k spovedi, kar je vse skupaj navaden bunk. Moje mnenje je, ako bi bilo papežu, škofom in drugim duhovnom toliko za človeško dušo, bi prvi prav lahko poslal nekaj tisoč duhovnov v Evropo na bojišče, da bi ranjenecem odvezovali grehe. S tem bi dokazali, da so res to, za kar se izdajajo, namreč za pomoč ob zadnji uri.

Torej, mr. Trunk, le korajžo! S tem mogoče lahko dobite še kakšno saržo. In še Johna Lewisa in Billa Greena vzemite s seboj, ker sta oba največ kriva, da niso organizirani delavci vsi v enem taboru. Potem si bo delavstvo lahko vsaj druge voditelje izvolilo; saj drugače si jih ne morejo. Koliko si je predsednik Roosevelt prizadeval, da bi bilo bolje za delavstvo, sedaj pa mu hvaležnost izkazuje ta s tem, da mu polena pod noge mečeta. Pa naj bo za danes. Zelim obilo napredka Prosveti in vsemu članstvu SNPJ.

John Pintar, 10.

Thermostat kontrola

Thermostat kontrola vžeta in instalirana . . . Nobenih posebnih računov!

Instaliramo vam avtomatično thermostat kontrolo, kjerkoli želite. Nastavite za kakršno gorkoto želite.

Slovenska Narodna Podporna Jednota
2657-59 So. Lawndale Ave. Chicago, Illinois

GLAVNI ODBOR

VEVRSKVALNI ODBOR:

Vincent Cankar, predsednik . . . 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
F. A. Vider, gl. tajnik . . . 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
Lawrence Gradisek, pomoč . . . 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
John Vogrich, gl. blaginjski . . . 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
Filip Gudina, upravitelj glasila . . . 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
John Melch, urednik glasila . . . 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois

PODPREDSEDNIKI:

Andrej Vidrič, prvi podpredsednik . . . 788 Forest Ave., Johnstown, Pa.
Frank Jaha, drugi podpredsednik . . . 823 So. 15th St., Milwaukee, Wis.
John Fodder, Jr., prvi distriktni podpredsednik . . . Box 211, Strabane, Pa.
Camillus Zarnick, drugi distriktni podpredsednik . . . 2227 W. 62th St., Cleveland, Ohio
John Klancnik, tretji distriktni podpredsednik . . . 148 Prospect St., Glenside, Ill.
Edward Tomasic, četrti distriktni podpredsednik . . . 823 W. 7th St., Walsenburg, Colo.

GOSPODARSKI ODBOR:

Math Petrovich, predsednik . . . 255 E. 151st St., Cleveland, Ohio
Vincent Cankar . . . 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
F. A. Vider . . . 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
John Vogrich . . . 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
John Filip . . . 231 S. Prospect Ave., Clearland Hills, Ill.
Donald J. Lestrich . . . 1927 S. Trumbull Ave., Chicago, Ill.
Jacob Zupan . . . 1498 S. Lombard Ave., Berwyn, Ill.

PROJETNI ODBOR:

John Gorick, predsednik . . . 414 W. Bay St., Springfield, Ill.
Frank Barbič . . . 10511 Mushok Ave., Clearland, Ohio
Anton Ghular . . . Box 27, Arma, Kansas
Frank Vratarich . . . 313 Toner St., Luverne, Pa.
John Trejcl . . . Box 217, Strabane, Pa.

NADZORNI ODBOR:

Frank Zalta, predsednik . . . 2201 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
Fred Maljan . . . 21 Westcott Ave., Peru, Illinois
Milan Medvedich . . . 16282 Arcade Ave., Clearland, Ohio

vesno je bilo mnogo zabav in veselje.

Tudi tukajšnji gospodinjaki odtok društva 138 SNPJ je imel svojo maskerado v soboto zvečer, 3. febr., le žal, da je bilo malo mask. Prvo nagrado za najlepšo masko je dobila mrs. Frances Cesnik, ki je predstavljala Georgea Washingtona, drugo nagrado za najgršo masko pa je dobila mrs. Mary Koklič, ki je predstavljala zelo zakrpanega možička. Ker pa je bilo samo pet mask, so si nagrade med sabo razdelile, tako da je vsaka nekaj dobila. V splošnem je bila ta zabava prav dobro obiskana.

V imenu gospodinjiskega odseka se želim zahvaliti vsem posetnikom, ki so nas obiskali v tako obilnem številu. Mnogo jih je bilo iz oddaljenih naselbin. Niso se ustrašili slabih cest in mraza, dasi v zimskem času ni vožnja nič kaj prijetna. Le trudne volje je treba. No, dobra zabava pa tudi nekaj velja. Hvala tudi društvu Pioneer 589 za veliko udeležbo, s katero ste pripomogli do boljšega uspeha. Prav tako hvala vsem tukajšnjim naseljenecem, bodisi od tega ali drugega društva.

Mary Zupantič.

Predavanje v Waukeganu
Waukegan, Ill. — Prihodnjo nedeljo ob 3. popoldne, 18. febr., bo v hotelu Karcher predaval profesor Maynard C. Krueger s čikaške univerze. Predavanje se vrši pod avspicijo Public Affairs Forum. Profesor Krueger bo odgovarjal na stavljena vprašanja in vršila se bo tudi diskuzija. Vstopnina je prosta. Pro-

HUMOR

Previdnost bogataša

John Brown pride za nekaj dni v Pariz. Kljub ogromnemu milijardnemu premoženju se peš sprehaja po pariških ulicah. Lepa dne ga pa neki avto podre. Onesvesti se in prepeljejo ga v bližnjo bolnišnico: Spričo bogataševih draguljev in papirjev se neki kirurg takoj odloči, da poizkusi z "majhno operacijo," da bi bogataš dalj časa ostal v Parizu.

Američan je še zmerom v nezavesti, ko ga prepeljejo v operacijsko dvorano in pripravijo vse potrebno za operacijo. Kirurg pa ob vstopu v dvorano zagleda na moč začudene asistentke. Približa se bolniku in vidi na trebuhu tetovirane besede:

"Ne operirajte mi še enkrat vnetega slepiča. Ze trikrat so me operirali in nimam namena plačati četrte operacije."

All ste že naročili Prosveto ali Mladinski list svojemu prijatelju ali sorodniku v domovino? To je edini dar trajne vrednosti, ki ga za mal denar lahko pošljete svojem v domovino.

Stavbišča na prodaj

Prodaja se dve stavbišči (loti) nasproti našega urada na 8. Lawndale Ave., nizka cena. Pokličite lastnika tel. Lafayette 7848 — Chicago, Ill. (Adv.)

ZDAJ

nič več sitnosti s pečjo ob spremembi spomladanskega in jesenskega vremena!

Vid na ključki kadar si v raji

Greje la kadar je treba

Nobene predelave furnace poži

NE ZAPOSTAVLJA REDNO ZIMSKO FURNACE GRETJE

Čudovit nov ročni Plinski Gorilec

Preskrbi nizko ceno, enakomerno gorkoto . . . avtomatično!

SAMO \$4950 \$5 takoj—Potem pa \$1.50 na mesec skozi 36 mesecev, vstevši nosilne stroške.

Čitajte faktične podatke! UDOBNO! Idealno za spremembo vremena. V največ slučajih preskrbuje gorkoto za nad polovico sezone gretja. AVTOMATIČNO! Nobenega preprija za pažit. Ne ogrnja pripravljati. Ne pepela nositi. Le thermostat. ZDRAYO! Preskrbi čisto, enakomerno gorkoto—ni mra-

za ne mrazil sob zgodaj sju-traj. LAHKO! Tehta samo 12 funtov. Lahko odstraniti. Nobenih vijakov. Nobenih čevl za odstranjevanje. EKONOMIČEN! Zahteva posebno nizko ceno. Nobena izguba na kurjavi—imate toploto, kadar jo rabite. Preskrbite vse podatke sedaj!

Thermostat kontrola vžeta in instalirana . . . Nobenih posebnih računov!

Instaliramo vam avtomatično thermostat kontrolo, kjerkoli želite. Nastavite za kakršno gorkoto želite.

NOČ PO IZDAJI

LIAM O'FLAHERTY

ROMAN

Postlovenil
OTON ŽUPANČIČ

ŠESTNAJSTO POGAVLJE

Četrte ure pred četrtjo je pršeči dež prenehal. Oster, vihrav veter se je dvignil. Privršal je z gora nad Dublin. Bil je trd, gorski veter, suh, mračen, snežen veter, ki je divjal skozi speče mesto, da so celo deževne kaplje po blatnih stranskih hodnikih pred njim pošev letele in se kodrale.

Oblaki so se dvigali in njihove viseče izrastke je izpodrezaval novorojeni veter. Viseli so visoko na nebu, nasekani in natrpani, z mrkim izrazom na sivih razdrapanih trupih. Tu pa tam se je odprla vrzel v razkuštrani oblaci panorami in pokazalo se je nebo, sinje in čisto in daljno.

Tako se je izpreverilo naravi lice, ko je Gypp drevel od Bogey-Hola, trepetajoč in omahujoč od preobilja energije. Tekel je skozi kratko, tesno ulico, tako tesno, da so se mu ramena drgnila na obeh straneh, ko je divjal skozi njo. S štirimi skoki je prekorajčil glavno cesto ter vrgel na obe plati nagel pogled. Na eni strani je videl umazano cesto, kjer je na zadnjem koncu zarel kotel nočnega čuvaja. Na drugi strani pa je videl grič. Visoke stanovanjske hiše so obrobile cesto. Razdrapano, staro zidovje je štrlelo proti nebu, njih nesnago je zakrivalo veličanstvo noči.

Zbežal je čez cesto in stopil pod teman vhod. Tedaj je nenadoma bušil ob staro dvokolnico in se s pridruženim krikom prekipel. Zalet in teža njegovega telesa je pognala dvokolnico, da je zdrčala tri metre daleč na vegastih kolesih, in so se ojesa drsala po tleh. Pobral se je in hotel zopet steči proč, ko ga ustavi človeški glas, ki je prišel izpod njega. Razjarjen je pogledal navzdol. Bil je samo zapuščena brezdomca, ki je upotrebljal vhod in dvokolnico za hišo in posteljo.

"Da bi te vsi vra..." je začel skrhan, drhteč glas.

Gypp je izginil, samo škornji so mu klopotali po glavah kamenitega tlaka pod vhomom. Prišel je široko cesto z novimi hišami iz rdeče opeke. Prijel se je za neko steno ter divje razburjen od bega hrope prežal okrog sebe.

Tedaj je opazil veter, dvigajoče se oblake in daljno nebo. Zaduhal je veter, ko je globoko zajemal sapo skozi nosnice, da bi si olajšal pritisk na srce in pljuča. In nenadoma se mu je stozilo po gorah in prostranih, valovitih planotah in skalnatih prelazih in deročih rekah tam na jugu v njegovih krajih. Svoboda, samota in mir in samo veter, ki piha skozi močvirno rejsje! Da bi se mogel skriti v kako skalno zavetje v gorah in poslušati veter! Stran, stran, kjer ga ne bi mogel nihče ujeti! V gore! V gore! Temnosive gore s strmimi pobočji, po njih pa pohajajo majhne ovce, ki bi jih lahko lovil in klal.

Divje, besno veselje ga je prevzelo. Z razprtimi nosnicami se je zazrl predse proti jugu v progo neba nad hišami. Gledal je, kakor da meri razdaljo med seboj in gorami, da bi se pognal za orjaški skok, ki bi ga hipoma prenesel v srce njihove samote.

Nato se je sklonil in gledal pozorno predse. Pljunil si je v roke. Segel si je na glavo, da bi si poravnal klobuk. Pa ga ni bilo. Lobanja mu je bila gola in vlažna. Vso si je pretipal in je našel keplco strjene krvi zadaj, kamor ga je bil med tepežem v stražnici nekdo sunil z no-go. Za kri ni maral, temveč je z omamljenim izrazom v očeh tipal dalje po vsej glavi mrmraje:

"Kaj bi brez klobuka? Dve leti sem ga imel." Enako prevzet se je pretipal po vsem telesu. Polglasno je vzkljnil. Našel ga je v hladnem žepu, kamor ga je bil zmašil med preiskavo, ko je zaslišal tisti zlovesči zvok v Gallagherjevem glasu. Poveznil si ga je na glavo, vsega zgrbančenega in pomečkanega in majhnega. Otepel ga je z rokami, kakor da je slamnjača. Nato je lahko zavzdihnil in odprel naravnost na jug proti goram.

Tekel je slepo, nič ni mislil na pot, nič pazil na previdnost. To je bil zanikni predmestni okraj, ki ga je tako dobro poznal, okraj, ki je obsegal Tittovo cesto, bordele, Bogey-Hole, prenočišča, cerkve, zastavljalnice, krčme, razvaline, nesnago, zločin, lepe ženske, svetla idealizem v vlažnih kletah, svetnike, stradajoče po podstreljih, najstrašnejše primere razvratnosti in pregrehe; vse to je živelo na kupu, da se je tičalo stegno stegna, prsi prsi v tem zarodnem močvirju na severnem bregu Liffeya. Tekel je po ozkih ulicah in po velikih,

širokih, zevajočih ulicah, po stranskih potih in prehodih, po zakrpanih in podprtih ulicah s prstenimi nasipi od porušeni hiš, ki so jih tu pa tam zajezili, po tlakih, posutih z odpadki premočenimi od dežja.

Nikoli se ni zmotil. Usmerjen je bil proti goram. Duh od gora mu je bil v nosnicah, mu je napenjal pljuča, da mu je srce utripalo od koprnjenja.

Na tej strani buttskega mosta sta stala dva moža. Že so ga prehiteli. Vičkel je na ušesa. Igral se je z zadnjo nado. Oprezno se je pomikal preko odprtega prostora, da bi dospel do zavetja v napol podrti carinarnici. Dospel je tja. Pogledal je še pozorneje proti možema. Še vedno sta bila nerazločna. Navsezadnje sta morda razbojnika, delavca, brezdomca, ki išče ta, kje bi prenočila, dijaka, ki sta pričala iz bordelov in imata domov grede še zadnji pijani prepir. Splazil se je bliže. Tedaj so mu drobne oči pomežiknile in se stisnile.

Eden možakov se je sključil pred grizkim vetrom. Gypp je spoznal prihujeno postavo, ki se je ertala na nebu. Bil je Mulholland, in drugi mož, ki je stal ves trd z rokami v žepih, je bil Peter Hackett.

Gypp je postala glava vroča in zadušna. Oči so se mu zaprle in jarka bolečina mu je prešinila čelo. Prijelo ga je, da bi planil na ta dva moža ter ju zadavil. A ni se genil. Ni se bal teh dveh mož, čeprav sta bila oborožena. Ni se bal njihovih samokresov. Toda bila sta del organizacije. Organizacija je bila pred mostom. Prišla je tja pred njim. On ne more mimo. Na mostu so Gallagherjeve mrzle, steklene oči. Ne more mimo.

Duh po gorah mu je izginil iz pljuč in nosnic. Veter je še vedno pihal okoli njegovega sključnega telesa. Ali izgubil je svoj vonj. Zdaj je samo še oster in grizek sovražnik, ki ga podi nazaj iz zasede in potajno. Kam ga podi? Kam ga podi?

V dve gube, z glavo povešeno na prsi se je splazil izpred njega. Sključen se je plazil čez odprti prostor ter prišel na cesto, ki je držala proti severu. V njem ni bilo ničesar, s čimer bi se mogel posvetovati. V njem je bilo vse prazno in mračno kakor globoko brezdomno, napolnjeno z gosto meglo. Njegovo okorno postavo je tiral veter proti nekaki brezmejni pokrajini, kjer ni zavetja. Veter ga je podil v brezmejno pokrajino, kjer je bilo vse mrko, sivo, brezoblično, strašno.

Privid sivga, brezlikega prepada mu je plaval pred očmi, ko je klamal proti severu negotov, lahko omahujoč brez smotra in smeri. Koraki so mu postali počasnejši. Ustavil se je in se čudoma ozrl. Bil je pod železniškim mostom, ki je nad njegovo glavo postrani križal cesto. Na desno se je odpirala temna ulica. Stopil je tri korake po nji in se naslonil z ramo ob vlažno steno.

Tukaj je zavetje, tukaj. Tja ni prihajal veter. Samo posamezni sunki so se vrtinčili okrog oglja in zgenili za kratek trenutek vlažni zatohli zrak. Bilo je pokojno in temno kakor v kakoli votlini. Vzdihnil je.

Polagoma se je zbral. Bil je miren in silno truden. Želel si je leči in zaspati za dolgo, dolgo. Nima počenja, da bi se še dalje otepal. Bil je sam. Nočna tema ga je ovijala.

Tla so bila sama luža. Stene so bile gole. Potipal je z nogo in iskal suhe točke, kamor bi legel. Povsod se mu je čevljev pogreznil v mlako. Zaklel je in stopil za korak dalje. Zopet je potipal z nogo. Še vedno nove mlake. Sel je še dalje in zopet poskušal. Brez uspeha. Nato je šel mehanično dalje in je zdaj pa zdaj potipal tla. Nato je kar počasi korakal in ni tipal tal. Pozabil je, da je hotel leči. Prišel je na konec ulice in je zagledal pred seboj široko cesto. Vzemirjen je postal.

"Kam pa grem?" je zakričal naglas. Zdrznil se je ob zvoku svojega glasu in nezaupno pogledal preko rame. Seveda ni bilo nikogar. Umiril se je in je poskušal premisliti, kje je in kaj se je zgodilo. To je bil strahovit napar.

Počasi se je začel spominjati zadnjih dogodkov. Dejstvo za dejstvom se mu je prilapizilo v možgane. Kaj kmalu mu je bila vsa vrsta dogodkov v njih nazaj odnena v zmedenih kopici. Vse je drlo z naraščajočo naglico proti tej kopici. Ali ničesar ni bilo mogoče potegniti iz nje. Bilo je kakor bi dejstva padala v mlako in izginjala. Bilo mu je popolnoma nemogoče, da bi izumil kak načrt za svoje delovanje.

(Dalje prihodnjič)

velik poklon, da hočeš ti z menoj na dolgo potovanje. Zakaj pa prav z menoj?"

"Ker si takšno potovanje predstavljam prav imenitno. Ti ljubiš naravo, toda ne vzkljnikes vsakih pet minut: 'Ah, kako nebeško!' Razumeš se na umetnost, toda ne modruješ: 'Kultura moderne temelji prav za prav na ramah cinquecenta!' S teboj lahko dobro kramljam in dobro močim. Ljubka si in učinkuješ dekorativno, in saj veš, moški smo vsi nekoliko nečimrni. In zaradi tebe ne bi človek nikoli zamudil jutrnjega vlaka."

"Hvala," je dejala Elizabeta resno. "Niti vedela nisem, da imam toliko dobrih lastnosti. Prav fletno bi bilo takšno dolgo potovanje, samo če bi šlo."

Hitro sem zvrnil še eno šilce vermuta in sem skušal kovati železo, dokler je bilo še vroče.

"In vendar kakšno majhno potovanje, Elizabeta! To bi pa gotovo šlo. Majhno božično potovanje v kakšno zimsko letovišče. Pomisli! Sončiti se na soncu, ki ga tu doli poznamo samo iz vremenskih poročil. Nekoliko smučati. Nekoliko lenariti. Božič v mestu je čudovit. Za družine. Za enega nas je zopr. Zaradi lepšega bi te povabili ti ali oni znanci na božičevanje, in prav tako mene. Iz usmiljenja, ker sva tako sama. Zelo vpljudni bi bili z nama, toda vseeno bi se počutila tako vražje odveč. Medtem ko bi tam gori, v planinah."

Elizabeta je skočila z elegantnim, na desetinko milimetra preračunanim skokom z divana in dejala: "Takšno kratko počitniško potovanje res ne bi bilo napak. Toda, ali se to spodobi? Ne vem prav dobro: mlada dama, sama z gospodom... In v planinah..."

Roteče sem dvignil roke. "Reči mi idiot, ropar ali pa divjak, Elizabeta, toda nikar mi ne reci 'gospod'! 'Gospod', kakšna zoprna beseda! Ali nisva na koncu koncev dobra prijatelja. Prava tovariša od... sam ne vem, od kdaj že."

"Tri leta je tega."

"No, vidiš! Rekel sem, da ne vem, od kdaj že. Res čudim se ti, Elizabeta. Moderno dekle! Saj vendar veš, da se ti ni treba z moje strani nič bati..."

"Kajpak vem," je potrdila Elizabeta stvarno. "Torej lepo, kdaj se bova odpeljala?"

In odpeljala sva se.

In potem sva se smučala. Elizabeta se je tako izvrstno smučala, da sem se celo jaz, ki na tem področju res nisem poseben junak, potrudil do neslutnih zmognosti. Najlepše je pa bilo, če sva sedela nekje prav visoko na soncu in strmela v sinje, belo in zlato spreminjajoče se sneg. V naravi me ljudje navadno najbolj motijo, toda Elizabeta me ni motila. Ona pozna prav poseben način sedeti v takšnih trenutkih poleg človeka, s prav rahlim, skoraj resnobnim smehljajem, z glavo naslonjeno v dlani, tiha in srečna.

Zvečer so v hotelskem salonu prižgali božično drevo in prišli so otroci z vasi in so peli stare božične pesmi. In bilo je zelo lepo in domače in svečano in vsi ljudje, ki se večeraj še poznali niso, so preživeli nekaj pičlih ur, kakor sama ena velika družina.

Druugo jutro sva se spet z vzpenjačo povzpela visoko pod nebo in sva spet brzela po belih planjavah in bregovih v dolino. In potem zvečer... torej zvečer se je zdelo, kakor da nekaj ni v redu. In tega sem bil prav za prav sam kriv. Godba je začela za ples. Prosil sem Elizabeta za valček, toda ko sem ji nekajkrat pošteno stopil na nogo, sva opustila nadaljnje plesne poskuse.

Bilo bi kajpak smešno z moje strani, če bi zahteval od Elizabete, naj se odpove temu užtku. Ko se je kmalu nato naši mizici približal neki postaven, zagorel športnik, sem Elizabeti celo spodbudno pokimal.

"Res lep par," sem si dejal, ko je kmalu nato v objemu svojega plesalca priplesala mimo moje mize. "Človek ima, gledajoč ju, kar estetski užitek." In to je bilo res. Elizabetina pretkana preprosta bela obleka in črni smoking njenega soplesalca sta se spajala v čudovito barvno sozvočje. In plesala sta tako, kakor da bi še več let nastopala kot odklikovani plesni par na plesnih turnirjih.

Potem je sedela Elizabeta spet

Joseph P. Ryan, predsednik Zveze pristaniščnih delavcev.

zraven moje mize in za sekundo je hitro zaprla oči, kakor bi hotela obdržati v mislih neke čarobne sanje. Iz nekakšnega čudnega, nepoznanega vzroka me je to jezilo, in jezil sem se zato, ker sem se za takšen prazen nič jezil.

Mladi športnik je spet prišel prosit Elizabeto za ples. In spet, in spet.

Med plesom ga je gledala navzgor, ker je bil večji od nje. Zraven se je tako tiho, ljubko smehljala, s tistim drobnim smehljajem, ki sem ga na njej tako dobro poznal. To me je peklo. Kajpak nisem imel monopola na ta ljubki, drobni smehljaj, in vendar se mi je zdelo, kakor da je to izdaja najinega prisrčnega tovarišta.

Toda morda bi se bilo še vse dobro izteklo, da ni Elizabeta, potem ko je prišla k mizi, spet tako sanjavo zaprla oči, da so se njene težke trepalnice pobesile kakor krila metulja.

Prav za prav tedaj nisem izpregovoril jaz, temveč nekaj, kar je bilo v meni in nad čemer nisem imel nobene moči:

"Zdi se, da ti je tvoj plesalec zelo všeč, Elizabeta."

"Res čeden je, in pleše izvrstno." Potem me je začudeno vprašala: "Toda kako to, da si ti to opazil?"

"Plesala si tako vdano... Tako vdano... Videti sta bila, kakor pravi zaljubljeni par."

"Kakšne neumnosti pa govoriš! Sicer pa, ali imaš kaj proti?"

"Prav nič, prav nič," sem dejal z glasom, ki naj bi bil kakor mrzla prha, toda brzokone se mi ni popolnoma posrečilo. "Glav, no je, da si ti srečna, Elizabeta."

"Zdi se, da se gospod jezijo," je dejala in v čelo se ji je zarezala drobna gubica. "Tega gospod ne smejo." Okrog ust ji je nekaj zatrepetalo.

Zabobnal sem s prsti po mizi in sem moral biti videti zelo smešen.

"Poslušaj vendar, kaj je pa šnilo vate? Če ne bi bila ta misel tako neverjetna, tako nemogoča, bi mislila, da si ljubosumen."

"In če bi bil? Kaj potlej?"

"Kaj potlej?" Elizabeta se je ugriznila v ustnico. "Potem bi se mi zdelo, da to prav nič ni na mestu med dvema tovarišema, kakor sva ti in jaz. Pravico do ljubosumnja bi dovolila le enemu moškemu na svetu, moškemu, ki ni me ljubil in ki bi ga jaz ljubila."

"In od kod, kako pa veš, da... da nisem ta možki jaz?"

"No, veš kaj," je dejala Elizabeta, "iz nekega zelo globokega in temeljitega vzroka. Ker mi v vseh teh dolgih treh letih nisi nikoli tega povedal."

"Saj vem to šele od današnjega večera," sem zajeklal. "To se pravi... Vedel sem že ves ta čas, mislil sem le, ker sva tovariša... Prosim, nikar me ne poslušaj, Elizabeta. Zdaj govorim takšne neumnosti. In tako težko je reči... po naše... ljubim te. 'Je vous aime', to je tako lahko zašepetati dekletu v uho ali pa 'I love you', to zveni skoraj kakor refren kakšne pesmi, toda..."

"Poskusi, pa bo šlo."

"Ljubim te, Elizabeta." Šlo je čisto dobro.

"No vidiš, samo poskusiti je treba," je vzkljnila Elizabeta. Zvenelo naj bi lahko in spro-

čeno, toda videl sem, kako je v kotu enega njenih lepih oči visela solza in kako se je kmalu nato skotalila po njenem rožnatem licu, ena sama, drobna, blesteča se solza.

Stala sva na terasi hotela in na nebu je žarelo mnogo zvezd in gore so bile visoke, bele in lepe. Držal sem Elizabeto okrog pasu:

"Vedel sem, da bova odšla na veliko potovanje, Elizabeta," sem dejal.

Pretrirana snaga

Vaški pastir se je peljal z vlakom in je po nesreči razbil šipo v kupeju.

Ko je plačal odškodnino, se je hudoval nad sprevednikom:

— Kaj vraga, morate šipe tako čisto umiti, da jih niti ne vidim?

Zenitvena ponudba

Slovenec star 48 let se želi spoznati s Slovenko farmarico, samsko ali vdovo. Imam lepo vsoto v gotovini. Katero vensko in resno misli, naj piše naslov: "BODOČI FARMAR" 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

All ste naročili na dnevniki "Prosveta"? Podpirajte svoj kraj!

19
40

SLOVENSKO AMERIKANSKI KOLEDAR

POVEŠTJE... POAČEN S PISIL... ZGODOVINA... ZNANSTVENE RAZPRAVE... NARAVOSLOVJE SPISE IZ SLOVENSKEGA ŽIVLJA V AMERIKI... ITD.

Knjigarna Slovenic Publishing Company 216 W. 19th St., New York

KNJIGA, ki Vas bo zanimala!

50 centov

160 strani & slikami

TISKARNA S.N.P.J.

SPREJEMA VSA

v tiskarsko obrt spadajoča dela

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnike, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvatskem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugih

VODSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S.N.P.J., DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne.—Cene zmerno, unijsko delo prve vrste

Pišite po informacije na naslov:

SNPJ PRINTERY

2657-59 SO. LAWDALE AVENUE
Tel. Rockwell 4904
CHICAGO, ILLINOIS

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETA

Po sklepu 11. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveta in prišteje eden, dva, tri, štiri ali pet članov iz ene družine ki eni naročnik. List Prosveta stane za vse enako, za člane ali nečlane \$6.00 za eno leto naročino. Ker pa člani že plačajo pri assessmentu \$1.20 za tednik, se jim to prišteje k naročnin. Torej sedaj ni vzroka, reči, da je list predrag za člane SNPJ. List Prosveta je vaša lastnina in gotovo je v vsaki družini nekdo, ki bi rad čital list vsak dan. Cena lista Prosveta je:

Za Zdrž. države in Kanado \$6.00	Za Ciceru in Chicago je.....\$7.50
1 tednik in..... 4.80	1 tednik in..... 6.30
2 tednika in..... 3.60	2 tednika in..... 5.10
3 tednike in..... 2.40	3 tednike in..... 3.90
4 tednike in..... 1.20	4 tednike in..... 2.70
5 tednikov in..... nič	5 tednikov in..... 1.50
Za Evropo je.....\$9.00	

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebno vsoto denarja ali Money Order v pisnu in si naročite Prosveto, list, ki je vaša lastnina.

Pojasnilo:—Vselej kakor hitro kateri teh članov preneha biti član SNPJ, ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj list tednik, bode moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skupno naročena na dnevnik Prosveto, to takoj naznaniti upravništvu lista, in obenem doplačati dotično vsoto listu Prosveta. Ako tega ne storijo, tedaj mora upravništvo znifati datum za to vsoto naročniku.

PROSVETA, SNPJ, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Priloženo pošljim naročnino za list Prosveto vsote \$.....

1) Ime.....Čl. društva št.....

Naslov.....

Ustavite tednik in ga pripišite k moji naročnini od sledečih članov moje družine:

2).....Čl. društva št.....

3).....Čl. društva št.....

4).....Čl. društva št.....

5).....Čl. društva št.....

Mesto.....

Nov naročnik.....Star naročnik.....

Potovanje z Elizabeto

Spomnil sem se nanj prav na lepem, tik preden sem zaspal. Dobro zamislil dobivamo navadno zvečer, preden zaspimo. Zamislil sem si, kako lepo bi bilo čez praznike odpotovati z Elizabeto iz tega dolgočasnega mesta — velemesta so ob praznikih navadno dolgočasna — nekam v belo naravo, nekam precej visoko, toda ne previsoko, v kakšen eleganten hotel, toda ne preele-

gantem, nekam, kjer bi se lahko smučala, toda ne preveč. Za pretiravanje se pač ne navdušujem. Drugi dan sem odšel k Elizabeti. Njeno stanovanje je majceno, prav za prav je samo ena sobica. Ta mora zaleči za samsko stanovanje, za sprejemnico, za salon, za buoir. In najbolj čudno je to, da res zaleže. Mislim, da je po sredi kakšna coprnija, kajti vse je odvisno od Elizabetinega razpoloženja in od obleke, ki jo ima na sebi.

Tedaj je ležala, naslonjena na eno roko, na divanu, brala neko knjigo in kadila angleško cigareto; bila je oblečena v črne hla-

če-dopetače in v bel pulover. To je pomenilo 'samsko stanovanje' in položaj je bil zame ugoden.

"Elizabeta," sem pričel, "rad bi s teboj odšel na kakšno dolgo potovanje. V širni svet." (To bi v resnici rad, kajti nikoli ne lažem.)

"Ne bo šlo," je odkimala Elizabeta. "Zdaj so samo še države. In meje. Širnega sveta ni več. Sicer pa, steklenica vermuta stoji na polici. Kar privoči si ga."

—To sem tudi storil.

Potem je dejala in me pri tem zvedavo pogledala: "To je pa res